

26.29x31	1/2	14	עמוד	הארץ - the marker	08/08/2013	38244960-6
אוריאל לין נשיא איגוד לשכות המסח - 35010						

אושרה הרפורמה ביבוא:

יורחב היקף היבוא לישראל ללא בדיקת מכון התקנים

ועדת הכלכלה אישרה אתמול את הרפורמה בתקינה, לאחר פשרה עם עובדי מכון התקנים • בין השאר הוסכם כי היבוא יסתמך על הצהרת היבואן בנוגע לעמידה בתקנים ולא על בדיקת המכון, אלא אם יוחלט אחרת בוועדת הכלכלה • המטרה: הקלה על היבואנים והפחתת מחירי היבוא

הכנסת מחלישה את המונופול של מכון התקנים

« הרפורמה שנועדה לפי ריץ הסמים לתחרות ביבוא יוצאת לדרך: אתמול אישרה ועדת הכלכלה את הרפורמה בתקינה, שצפויה להקל על יבואנים, בעיקר קטנים, ולהוריד את מחירי היבוא.

העיקרון המרכזי לאישור יבוא יהיה על בסיס הצהרת יבואן, ולא כפי שנהוג כיום על פי בדיקה בלעדית של מכון התקנים. עם זאת, במקרים מסוימים, משרד הכלכלה יוכל להחליט שנדרשת בדיקה מצד מכון התקנים, משיקולי בטיחות, בריאות או שמירת הסביבה. העברת הרפורמה התאפשרה לאחר שגובשה פשרה במחלוקת הממושכת בין משרדי הכלכלה והאוצר להסדרות.

עוד קובעת הרפורמה כי מכון התקנים יחויב באימוץ כללים בינלאומיים, כך שכל תקן חדש בישראל יהיה מבוסס על תקן בינלאומי וכל שינוי ידרוש אישור של שר הכלכלה והמלצה של ועדת תקינות מיוחדת שתוקם לצורך זה.

אורה קורן
הסיפור המלא 4

אורה קורן

« הרפורמה בתקינה שנויה עדה להקל על יבואנים, בעיקר קטנים, ולהוריד את מחירי היבוא יוצאת לדרך, לאחר שאושרה אתמול בוועדת הכי לבלה. את הרפורמה מוביל שר הכלכלה נפתלי בנט. העברתה בוועדה התאפשרה לאחר שגויי בשה פשרה בין משרדי הכלכלה והאוצר להסדרות, בתיווכו של יו"ר הוועדה, אבישי ברזורמן (העבודה).

על פי הפשרה, העיקרון המרכזי של היבוא יהיה על בסיס הצהרת יבואן. בכך יוחלף העיקרון הנוכחי, שלפיו היבוא מתבצע על בסיס אישור בדיקת מכון התקנים, אלא אם הוחלט אחרת. הצעת החוק לרפורמה מבוססת על המלצות ועדת טרסטנברג, שקבעה כי מכון התקנים מהווה חסם לתחרות ואחת הסיבות ליוקר המחיה.

על פי הרפורמה, במוצרים שהמונה על התקינה במשרד הכלכלה יחליט שיש מקום לאשר יבוא שלהם על בסיס בדיקת מכון הת-

קנים, משיקולי בטיחות, בריאות ושמירת הסביבה, יישאר המנגנון הנוכחי של הבדיקות. במוצרים חדשים, שהמונה יתלבט אם לאפשר כניסתם לישראל רק בהסתמך על הצהרת היבואן או לדרוש את בדיקתם, יוכל הממונה לקבוע כי הצורך בבדיקה יהיה לתקופה של השנה הראשונה שבה מיובאים המוצרים לישראל, ולא חריה ניתן יהיה להסתפק בהצהרת היבואן. עם זאת, לשר הכלכלה והאוצר להסדרות, לאפשר בכל זאת להי סתפק בהצהרת היבואן, בשים לב לצורך לשמור על בטיחות הציבור. בדיקת אישורי היבוא תתבצע על ידי הגוף שיוסמך על ידי הממונה. ההסמכה תהיה לשלוש שנים עם אפשרויות הארכה. המשמעות היא שמכון התקנים ימשיך לבדוק את אישורי היבוא, ולא הממונה, כפי שהציעה הרפורמה המקורית. עם זאת, הבדיקה תיעשה על פי הנחיות הממונה, כך שניתן יהיה להורות על ביצוע בדיקות אישורים אקראיות כדי לא לעכב את היבוא. עוד קובעת הרפורמה, כי מכון התקנים יחויב באימוץ תקינה בינ-

לאומית, כך שכל תקן חדש בישראל יהיה מבוסס על תקן בינלאומי וכל שינוי ידרוש אישור של שר הכלכלה והמלצה של ועדת תקינות מיוחדת שתוקם לצורך זה. הוועדה תהיה בראשות הממונה על התקינה ותכלול נציגים של משרד הכלכלה, מכון התקנים, היבואנים והתעשיינים. סמכות ההכרעה בנושא היא של שר הכלכלה. כשיתעדין תקן בינלאומי, יחויב מכון התקנים להגיש בתוך שלושה חודשים הצעה להתאמת התקן הישראלי לשינוי בתקן הבינלאומי. כיום, כ-90% מהתקנים בישראל מותאמים לתקינה בינלאומית. התקינה הישראלית השונה מהווה חסם תחרות שמגן על התעשייה הישראלית מפני יבוא. מכון התקנים מהווה מונופול בתחום, ולצדו פועלות מעבדות פרטיות בודדות. הממונה יוכל להי סמך גופים נוספים, אם יתעורר צורך להאיץ את הבדיקות. ממשרד הכלכלה נמסר כי אם המשרד לא יהיה מרוצה מבדיקת מכון התקנים, הוא יוכל לאחר שלוש שנים להעביר ממנו את הבדיקה. ברפורמה עוגנו סמכויות

הממונה הנוכחית להחליט אילו מוצרים יוכלו לעבור מיבוא על פי בדיקת המכון ליבוא על בסיס הצהרת יבואן. מדובר במוצרים שכבר נמצאים בשוק ובמוצרים חדשים. בעקבות הפשרה סוכם כי החלטת הממונה תהיה פתוחה לשימוע ציבורי, אולם לא תחייב אותו להיענות לעמדות שיעלו בשימוע.

נושא נוסף שעוגן בחוק הוא סמכויות שר הכלכלה לשנות את המחירון של מכון התקנים. יבואנים רבים מתלוננים כי המחירי רים הגבוהים מהווים חסם לתחרות. שר הכלכלה יוכל לקבוע מחירים נמוכים יותר ובעקבות הפשרה, אלה יצטרפו לקבל גם את אישור ועדת הכלכלה.

550 תקנים רשמיים בישראל

הרפורמה שאושרה היא רק שלב אחד ברפורמה כוללת בתקינה, שמי רכיביה הנוספים הם הכרה באישורי תקינה של מעבדות ומכוני תקינה בחו"ל, השלמת אימוץ תקנים בינלאומיים והורדת עלויות הבדיקות בישראל. מכון התקנים מחויב, על

תיקונים בתקינה אורה קורן

צעד בדרך להורדת מחירים

הממונה על התקינה למכון לבדוק את המוצרים, כנהוג כיום. המהלך אמור להקל בעיקר על יבואנים קטנים, שהי תקשו לעמוד בתעריפי מכון התקנים. לצד הרפורמה שאושרה, קיימת הסכמה עם מכון התקנים להאצת הכרה בבדיקות של מכוני תקנים ומעבדות בחו"ל. בשלב זה הממשלה מאפשרת למכון להגיע להסכם מות על הדדיות בהכרה, ומקווה, שיוריד בצורה משמעותית את מחירי הבדיקות שהוא עושה לאישור התאמה בין המוצר המיובא לאישור מחו"ל. השוט שמניפה הממשלה מעל המכון והתעשיינים הוא הכרה ממשלתית חד-צדדית בהרבה מכונים ומעבדות בחו"ל.

כל אלה מעניקים לבנט כלים להאיץ את היבוא, כדי שבסופו של יום ידרו המחירים במשק. עכשיו הכדור נמצא במגרש שלו. הוא צריך להכין את המשרד תוך חצי שנה ממועד אישור החוק בכנסת ליישומו. כעת נותר רק להכות ולראות האם יממש את סמכותו ויצליח, בין השאר, להזיל בצורה אפקטיבית את מחירון מכון התקנים, וכך בכך לפקח ביעילות על היבואנים.

סיבה נוספת לכך שהמשרד לא אכף את סמכויותיו היא משפטיות. התקנות העניקו אמנם לממונה סמכויות רחבות, אך הטילו רק עליו את האחריות למקרה של אסון הנובע מהקלה ברגולציית תקינה. עתה האחריות תהיה בעיקר של היצרנים והיבואנים וייתנו לו סמכויות אכיפה וענישה, שאמורות להרתיע ולהבטיח שלשוק ייכנסו מוצרים בטיחותיים גם תחת הרגולציה המקלה של הצהרות יבואן ללא בדיקת מכס.

והיה כמובן הלחץ ממכון התקנים, שנהנה משליטה מונופוליסטית ומהכנסות שמגיעות לעשרות אלפי שקלים לכל בדיקה רשמית. בעיקר בלחץ העובדים, שנהנו ממשכורות גבוהות יחסית, נמנעה הנהלת המכון מזעזועים. רק בשנתיים האחרונות, לאחר החלפת היו"ר והמנכ"ל, החל המכון להתאים עצמו לגלובליזציה, אם כי הוא עדיין רחוק מהשגת היעד.

השינוי הדרמטי ברפורמה הוא הקביעה כי היבוא יהיה משוחרר מבדיקת המכון ויתאפשר על בסיס הצהרת יבואן שהמוצר עומד בתקן הישראלי. במקרים חריגים יאשר

« קושרים לי את הידיים», אמר הממונה על התקנים, גיא גרינשטיין, בששמוע אתמול בוועדת הכלכלה על הפשרה שהושגה ברפורמת התקינה – המחייבת אותו לערוך שימוע להחלטותיו בנושא. עם זאת, הוא רואה ברפורמה גם יתרונות: לדבריו, «בכך היום יש לי יותר סמכויות, אבל לפחות עכשיו הן יעוגנו בחוק ולא יישארו בתקנות בלבד».

בכך למעשה סיכם גרינשטיין, האחראי על מכון התקנים, חלק גדול מהרפורמה שתעבור לקריאה שנייה ושלישית בכנסת. היא לא מחוללת מהפכת סמכויות, מאחר שגם כיום יכול משרד הכלכלה לעשות כמעט כל מה שהחוק מאפשר לו. אלא שהסמכויות לא מומשו כל השנים, בין השאר מאחר שמשרד הכלכלה היה משרד התעשיינים. חלק מהתעשיינים העדיפו במשך שנים ארוכות להשתמש בתקינה ישראלית יחודית כחסם בפני יבוא מתחרה, ורוח המפקד במשרד הכלכלה היתה של תמיכה בתעשייה, גם במחיר רגולציה חוסמת יבוא. כניסתו של בנט למשרד שינתה לחלוטין את האווירה.